

İÇİNDEKİLER

Ne doğru ne de yanlış	3
Kralların pastası	5
Bölüşmek kolay değildir!	7
"Adil", "aynı" mı demektir?	9
O zaman nasıl yapmalı?	12
Bazen yasalar haksızlık yaratır	13
Toplu değişim -Hemen şimdi!	15
Adil olana kim karar verir?	17
Bu haksızlık!	19
Herkesin kendi haksızlık kutusu vardır ...	21
Bir başka haksızlık kutusu	22
İnsan hakları... ..	24
... ve çocuk hakları	26
Peki, ya cezalar? Onlar ne işe yarar? ..	28
Polis korkusu	30
Haklı ceza, haksız ceza	32
Haksızlık = Şiddet	34
Öfke içimizde!	37

Ne doğru ne de yanlış

Kerem kahvaltıda turşu yiyor.

Ronaldo spor ayakkabılarının içine çorap giymiyor.

Lusi okula çıplak ayakla gidiyor.

Kevin hep bir parmağı kulağında uyuyor.

Marsel pop müzikten başkasını dinlemiyor.

Emili paten kaymayı sevmiyor.

Liza ayak tırnaklarına siyah oje sürüyor.

Bütün bunlar ne doğru ne de yanlış. İyi ki, hayatta bir yanda sadece doğrular, diğer yanda da

sadece yanlışlar yok. Her iki dakikada bir, yaptığımız şeyin doğru mu yanlış mı olduğunu sorgulamak zorunda kalmıyoruz. Sadece yapıyoruz ve bunun böyle olması da çok iyi.

Ancak, her yerde haksızlık bulunduğunu düşünüyoruz: Evde, okulda, işte, bütün gün, hiç durmadan.

Günde kaç kere, “Bu haksızlık!” diyoruz acaba?

“Yağmur yağıyor! Bu haksızlık, panayıra gidecektik.”

“Bu haksızlık, okul zamanı hiç hasta olmuyorum.”

“Kekim fırında yandı, bu haksızlık.”

“Dimitri'den daha yavaş koşuyorum, bu haksızlık.”

“Bu haksızlık, bu yaz su denizanası dolu, yüzemiyoruz.”

Aslında çoğunlukla, “bu haksızlık” ifadesi, “bu canımı sıkıyor” anlamına gelir.

Kralların pastası

Pastadaki fasulyeyi kim bulacak? Yorgo, Anabel, Dominik, Seçil ve Jan fasulyeyi bulmak ve kral tacını kazanmak için pastanın çevresinde dönüyor. Dominik küçük bir kabarıklık gördü bile; Yorgo beyaz bir nokta gördüğünü sanıyor, diğerleriyse hâlâ arıyorlar. Sonuçta, herkes fasulyenin içinde bulunduğuna

inandığı aynı dilimi istiyor. Pastayı paylaşmak imkânsız. Tartışmalara son vermek için, Anabel'in masanın altına girip, herkese hangi parçanın verileceğini söylemesine karar veriyorlar. Anabel hiçbir şey göremeyeceği için, hile yapma şansı yok. Yani, ister istemez adil olacak.

Bir bölüşme kuralı buldular. Kimseyi kayırmayan bir kural. Eğer fasulye Yorgo'ya çıkarsa, bunun haksızlık olduğu söylenemeyecek.

Yine de fasulye ona çıkarsa, Yorgo kral olacak ve bir hediye alacak; diğerleriye hiçbir şey alamayacak ve hiçbir şey de alamayacaklar. Ama kimse, "Yorgo'nun kral olması adil değil!" demeyecek. Çünkü herkes, ortak olarak belirlenen bölüşme kuralının adil olduğunu biliyor. Adalet, öncelikle bir paylaşım meselesidir. Eğer, dünyadaki bütün insanların her gün yiyecek bir tabak pilavları olsaydı, "Her gün yalnızca tek bir tabak pilav yemek haksızlık," diye düşünmezdik. Ama, bazıları günde elli tabak pilav, üstüne de kebaplar, dondurmalar, pastalar yiyorsa, "Bu adil değil, diğer insanlar aç," deriz. Paylaşım çok kötü yapıldığında, bu adaletsizliktir.

Bölüşmek kolay değildir!

Kendi doğum günümde pastadan herkes kadar yemem adil mi? Bu benim kendi doğum günüm olduğuna göre, belki de başkalarından daha büyük

bir parça almam daha adil olur. Ama en iyi arkadaşlarım da daha fazla yemeli, çünkü onları daha çok seviyorum. Ve küçükler daha küçük parçalar almalı, çünkü onların mideleri daha küçük. Ve üç saattir yemek yemeyenler, bir saat önce yiyenlere göre daha fazla almalı. Off! Bölüşmek gitgide karmaşıklaşıyor. Sonuç olarak, yine de en kolay herkesin aynı miktarda almasına karar vermek. Böylesi kolay ve hızlı; üstelik, kendimize bin tane soru sormamıza da gerek kalmıyor. Öbür türlü tartışmayı bitiremezdik.

İşte, çok pratik bir adalet: Herkese aynı şey.

Ama gerçekte, hiçbir şey böyle yürümüyor! Beşinci sınıfın öğretmeni, Fransız futbol takımının kalecisinin kazandığı kadar para kazanır mı? Hayır. Kaleci öğretmenin yüz katı kazanır. Oysa, öğretmenin önemli bir mesleği var; çocuklara, bir ömür boyunca işlerine yarayacak şeyler öğretiyor. Fransız futbol takımının kalecisiyse yalnızca gelen top-ları tutuyor!

Bütün çocuklar yazın deniz kıyısına tatile gider mi? Hayır. Bir sürü çocuk hayatında hiç deniz görmemiştir, bazılarıysa her yıl denize gider.

Herkesin yeterli yiyeceği var mıdır? Hayır. Mil-

yonlarca insan ne isterse onu, hatta daha fazlasını yer; milyonlarca başka insansa hep açtır, hatta açlıktan ölenler bile vardır.

Öyleyse? Paylaşım nerede? Bu “herkese eşit” meselesi, pasta konusunda işe yarıyordu, ama diğer konularda gerçekten de durum hiç böyle değil!

“Adil”, “aynı” mı demektir?

Eşitistan ülkesinin vatandaşları, yılbaşı tatilinin adaletsiz olduğuna inanıyor: Bazı çocuklar çok, bazıları yalnızca bir ya da iki, bazıları çok büyük, bazılarıysa